

تاریخ: ۹۲/۸/۴ سریال PDN: ۱۳۲۴۹۰ تدوین گر: الهام اسماعیلی پور
تیترا پیشنهادی: شاخص‌های عمومی زنجیره تامین سیمان

شاخص‌های عمومی زنجیره تامین سیمان

سیمان یکی از مصالح ساختمانی دنیای مدرن امروز است که عمری حدود ۲۰۰ سال دارد و امروزه از آن به عنوان خمیرمایه توسعه و رشد اقتصادی و از اصلی‌ترین مصالح ساختمانی برای برنامه‌های ساخت و ساز و توسعه یاد شده و در اقتصاد دارای اهمیت و جایگاه ویژه‌ای است، در حدی که در بسیاری از کشورها به خصوص در کشورهای صنعتی یک کالای راهبردی محسوب می‌گردد. این نقش در کشورهایی همچون کشور ما به دلیل نیاز بیشتر به ساخت زیربناها و توسعه فیزیکی اهمیتی دو چندان می‌یابد. لذا با توجه به اهمیت این کالای راهبردی در کشور، برخی از شاخص‌های اقتصادی این صنعت مورد بررسی قرار گرفته‌اند:

- ارزش افزوده

ارزش افزوده یکی از مهم‌ترین متغیرهای اقتصادی و نشانگر ارزش افزوده ایجاد شده در محصولات تولیدی هر صنعت است. نگاهی به شاخص ارزش افزوده صنعت سیمان گواه آن است که ارزش افزوده این صنعت در بازه زمانی ۸۹-۱۳۸۵ در حال افزایش بوده بطوریکه از ۸۳۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۵ به ۲۴۲۰۰ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۹ رسیده و در طول این سال‌ها به ترتیب از رشدی برابر ۲۳٪، ۵۷٪، ۲۴٪ و ۲۲٪ برخوردار بوده است. همچنین در مقایسه با کل صنایع، نسبت ارزش افزوده این صنعت (در دوره مورد مطالعه) به طور متوسط برابر با ۳٪ می‌باشد که نشان‌دهنده سهم عمده این صنعت در میان سایر صنایع معدنی است^۱.

- بهره‌وری

این شاخص نشان می‌دهد تا چه حد از نهاده‌ها برای ایجاد ستانده بهره‌گرفته شده‌است. به بیانی دیگر بهره‌وری عبارت است از نسبت ستانده به داده؛ که هم ستانده و هم داده بصورت حجم فیزیکی و یا ارزش پولی بیان می‌شوند. بهره‌وری به دو قسمت بهره‌وری کلی و بهره‌وری جزئی تقسیم می‌شود که در این تحقیق

^۱ ولی بیگی و همکاران (۱۳۸۷).

بهره‌وری جزئی صنعت سیمان برای نهاده نیروی کار محاسبه شده‌است. این شاخص نشان‌دهنده کارایی و اثربخشی کارکنان در ایجاد ثروت به لحاظ ارزش افزوده یا ستانده کل می‌باشد.

بهره‌وری جزئی نیروی کار بصورت نسبت ارزش‌افزوده به تعداد نیروی کار محاسبه می‌شود که مطابق با اطلاعات جدول زیر، مشاهده می‌شود که بهره‌وری نیروی کار از ۰/۳۸ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۵ به ۰/۸۳ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۹ افزایش یافته و به طور متوسط رشدی ۰/۵۹ میلیارد ریالی را تجربه نموده است. که این امر گویای افزایش کارایی و اثربخشی شاغلان صنعت سیمان طی دوره مورد مطالعه است.

- شاخص‌های عمومی زنجیره تامین صنعت سیمان

شاخص	واحد سنجش	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	متوسط نرخ رشد
سرمایه‌گذاری	میلیارد ریال	۱۲۰	۱۳۰	۱۳۵	۱۴۵	۱۵۰	۵/۸
اشتغال	هزار نفر	۲۲	۲۴	۲۶	۲۸	۲۹	۷/۲
ارزش افزوده	میلیارد ریال	۸۳۰۰	۱۰۲۰۰	۱۶۰۰۰	۱۹۹۰۰	۲۴۲۰۰	۲۱
ارزش افزوده کل صنعت	میلیارد ریال	۳۱۰۳۰۰	۳۹۲۰۰۰	۴۶۹۰۰۰	۵۱۱۵۰۰	۶۲۲۸۰۰	۱۹/۲
بهره‌وری نیروی کار	میلیارد ریال	۰/۳۸	۰/۴۲	۰/۶۱	۰/۷۱	۰/۸۳	۰/۵۹

منبع: www.bsmt.ir

- اشتغال

با افزایش سرمایه‌گذاری در صنعت سیمان، میزان اشتغال و تولید در این صنعت نیز افزایش یافته به گونه‌ای که به ازای یک درصد افزایش در سرمایه‌گذاری، اشتغال بطور متوسط ۱/۳۳ درصد و تولید نیز ۳/۳۸ درصد افزایش یافته‌اند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که صنعت سیمان یک صنعت به شدت حساس و مولد تولید و اشتغال بوده و هر چه میزان سرمایه‌گذاری در این صنعت بیشتر شود مقدار اشتغال و تولید نیز به همان نسبت افزایش خواهد یافت و بالعکس. بنابراین سیاست‌های اعمال شده در این صنعت باید به دقت بررسی و

کنترل شود چرا که کوچکترین سوء مدیریت در آن علاوه بر کاهش تولید بر میزان بیکاری کشور نیز خواهد افزود.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت با توجه به آنکه صنعت سیمان در میان صنایع معدنی دارای بیشترین ارزش افزوده بوده و نیز بالا بودن کشش اشتغال و تولید نسبت به سرمایه‌گذاری، در این صنعت ظرفیت مناسبی برای سرمایه‌گذاری وجود دارد. افزایش سرمایه‌گذاری در این صنعت علاوه بر آنکه زمینه اشتغال تعدادی از بیکاران را میسر می‌سازد، افزایش تولید را نیز به دنبال خواهد داشت که با توجه به وقوع حوادث طبیعی در کشور (همچون زلزله در استان آذربایجان شرقی) و اوضاع نابسامان داخلی در کشورهای همسایه و دوست (همانند عراق، افغانستان و سوریه که موجب تخریب این کشورها گشته)، بازار مصرف لازم برای این محصول در داخل و خارج از کشور فراهم بوده و نگرانی در خصوص بروز مازاد عرضه ناشی از افزایش سرمایه‌گذاری و تولید وجود نخواهد داشت. پس لازم است جهت تحقق این مهم، متعاقب با تفاهم‌نامه فی‌ما بین وزارت صنعت، معدن و تجارت با انجمن صنفی تولیدکنندگان سیمان، این انجمن بسترسازی لازم برای افزایش سرمایه‌گذاری و دستیابی هرچه بیشتر به بازارهای کشورهای دوست و همسایه را مهیا نماید.

تایید تهیه کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رئیس موسسه:
☐	☐	☐	☐